

- А.С. Мороз, М.В. Корягін та інші. - Львів: Національний університет «Львівська політехніка» (Інформаційно-видавничий центр «ІНТЕЛЕКТ+» Інституту післядипломної освіти), «Інтелект-Захід», 2002. – 320 с.
13. Дікань Л.В. Контроль і ревізія: [навч. посібник] / Л.В. Дікань. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 245 с.
14. Економічна енциклопедія [Текст]: у трьох томах / [Б.Д., Гаврилишин, О.А. Устенко, А.С. Гальчинський та ін.]; - [відп. ред. С.В. Мочерний]. – К.: ВЦ “Академія”, 2000. – Т. 1. - 864 с., С. 75; Т. 3. – 952 с., С. 593.
15. Гордієнко М.І. Економічна сутність складових господарського контролю / М.І. Гордієнко, О.В. Назаренко // Економіка АПК. – 2007. - № 9. – С.78-83.

Щирба М.Т., к.е.н., доцент ТНЕУ

Щирба І.М., к.е.н., доцент ТНЕУ

(м.Тернопіль)

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА МІЖНАРОДНУ СТАНДАРТИЗАЦІЮ АУДИТУ

Процеси глобалізації у світовій економіці, всебічне поглиблення міжнародних відносин, виникнення та розвиток транснаціональних корпорацій, холдингових компаній, промислово-фінансових груп тощо, обумовили необхідність стандартизації не тільки бухгалтерського обліку та фінансової звітності на міжнародному рівні, але і аудиту. Іншою причиною необхідності стандартизації аудиту у міжнародному масштабі був швидкий ріст

монополізму у сфері аудиту і консультаційних послуг. Таким чином, розвиток процесів економічної інтеграції країн, створення транснаціональних корпорацій тощо та швидкий ріст монополізму у сфері аудиту і консультаційних послуг обумовили необхідність стандартизації аудиту на міжнародному рівні.

Стандартизація аудиту на міжнародному рівні здійснюється у вигляді Міжнародних стандартів аудиту (МСА). МСА утворюють цілісну постійно вдосконалювану систему аудиту, які містять основні принципи і процедури, а також відповідні рекомендації, подані у вигляді пояснювального та іншого матеріалу. МСА слід застосовувати під час аудиторської перевірки фінансової звітності, іншої інформації і при наданні супутніх послуг. Застосування на практиці МСА дають можливість аудитору визначити масштаби, строки, методіку проведення аудиту, а також критерії оцінки його результатів. Стандарти аудиту необхідні тому, що вони дають можливість підтримувати аудиторську діяльність на відповідному рівні і вимагають від аудиторів підвищувати свої знання і кваліфікацію.

Історія виникнення МСА починається з 70-х років ХХ ст., тобто після того, як 07.10.1977 р. в м. Мюнхені на 9-му Міжнародному конгресі бухгалтерів була створена Міжнародна федерація бухгалтерів (МФБ), членами якої є понад 159 організацій-членів професійних об'єднань бухгалтерів і аудиторів з 124 країн світу, що представляють приблизно 2,5 млн. бухгалтерів-практиків, які працюють у промисловості, торгівлі, державному секторі та в освіті.

В МФБ кожна країна представлена тільки однією організацією, яка визнана в цій країні найбільш авторитетною або визначена законодавством. Однак, деякі країни, наприклад, Великобританія представлена в МФБ декількома професійними організаціями бухгалтерів, одні з яких є повноправними членами Федерації, а інші асоційованими членами (членами-спостерігачами). Нашу країну в МФБ представляє Аудиторська палата України.

Основною метою МФБ є служіння інтересам суспільства, вдосконалення бухгалтерської професії на міжнародному рівні та розвиток сильної міжнародної економіки за допомогою впровадження та додержання

високоякісних професійних стандартів, міжнародного зближення національних стандартів та висловлювання з питань, що викликають широкий суспільний інтерес, де професійні знання бухгалтерів найбільш вагомі.

МФБ забезпечує керівництво професійними бухгалтерами на міжнародному рівні у служінні інтересам суспільства шляхом: розробки, розвитку та підтримання на високому якісному рівні міжнародних професійних стандартів та Кодексу етики; активної підтримки зближення національних професійних стандартів, особливо стандартів з аудиту, надання впевненості, етики, освіти та фінансової звітності; постійного покращення якості аудиту та управління фінансами; підтримки цінностей бухгалтерської професії для забезпечення постійного притоку осіб з високими моральними якостями; підтримання відповідності вимогам організації; допомоги країнам, що розвиваються та переходять до ринкової економіки, у створенні та підтриманні професії, відданої наданню високоякісних послуг, а також служіння інтересам суспільства у співробітництві з регіональними бухгалтерськими та іншими організаціями; підвищення довіри до якості та достовірності фінансової звітності; заохочення надання високоякісної фінансової та не фінансової інформації про результати діяльності економічного суб'єкта (організації); сприяння надання високоякісних послуг всіма професійними бухгалтерами у всьому світі; пояснення важливості дотримання Кодексу етики професійних бухгалтерів всіма бухгалтерами професіоналами, де б вони не працювали - в промисловості, торгівлі, державному секторі, неприбуткових організаціях, освіті та не займалися практикою.

МФБ – це головний представник міжнародної професії, що висловлюється з багатьох питань, які привертають (викликають) суспільний інтерес, особливо тих, де знання професійних бухгалтерів найбільш вагомі, а також із нормативних питань, що стосуються питань складання фінансової звітності та аудиту. Це досягається частково співробітництвом з чисельними організаціями, що покладаються на діяльність професійних бухгалтерів на міжнародному рівні або зацікавлених осіб в цій діяльності.

МФБ керують Рада та Правління. До складу Правління входить по одному представнику з кожної організації-члена МФБ. Відповідальність за розробку політики МФБ, здійснення контролю за діяльністю її Рад і Комітетів несе Рада МФБ – це невелика група, в яку входять Президент і двадцять один представник з вісімнадцяти країн світу, як представники професійних бухгалтерів на міжнародному рівні члени Ради прийняли присягу діяти чесно в інтересах суспільства.

Головний офіс МФБ розташований в Нью-Йорку. Там працюють професійні бухгалтери та інші професіонали з різних країн світу.

З метою реалізації своєї місії у сфері аудиторської діяльності Рада МФБ заснувала Комітет з міжнародної практики аудиту (КМПА) для розробки і видання від імені Ради стандартів і положень з аудиту та супутніх послуг. У квітні 2002 р. КМПА був перейменований у Раду з міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості (РМСАНВ). Відповідно до Тимчасових повноважень основною метою її є служіння інтересам громадськості шляхом розробки та впровадження високоякісних стандартів аудиту і надання впевненості та допомоги у зближенні міжнародних та національних стандартів, що дозволить покращити якість та рівень практики в усьому світі та збільшити довіру суспільства до аудиторської професії на глобальному рівні. Для досягнення поставленої мети її завданнями є: розробка та впровадження високоякісних стандартів аудиту та положень з аудиту фінансової звітності, які визначаються інвесторами, аудиторами, урядами, агенціями з регулювання банківської діяльності, цінних паперів та іншими зацікавленими сторонами на міжнародному рівні; розробка та впровадження високоякісних стандартів та положень з інших завдань з надання впевненості у фінансових та нефінансових справах; розробка та впровадження високоякісних стандартів та положень з супутніх послуг; розробка та впровадження високоякісних стандартів контролю якості послуг, які є в центрі уваги РМСАНВ; впровадження інших положень з аудиту та надання впевненості з метою покращення розуміння громадськістю ролі та відповідальності професійних аудиторів.

Стандарти РМСАНВ регулюють виконання завдань з аудиту, надання впевненості та супутніх послуг, які здійснюються у відповідності до Міжнародних стандартів. Вони не мають переважної сили над національними нормативними документами, які регулюють аудит історичної фінансової звітності або завдання з надання впевненості в іншій інформації, які необхідно здійснювати згідно з національними стандартами. Якщо національні нормативні документи відрізняються або суперечать Стандартам РМСАНВ в певному питанні, завдання, яке здійснюється у відповідності до національних нормативних документів, буде автоматично вважатися таким, що не відповідає Стандартам РМСАНВ.

Професійний бухгалтер не повинен демонструвати, що його робота відповідає Стандартам РМСАНВ з завдань, якщо він не повністю виконав вимоги всіх тих стандартів, що мають відношення до конкретного завдання.

Стандарти РМСАНВ містять основні принципи і процедури, а також відповідні рекомендації, подані у вигляді пояснювального та іншого матеріалу, а також додатків.

Природа Стандартів РМСАНВ потребує від професійних бухгалтерів застосування професійного судження. За виняткових обставин професійний бухгалтер може, якщо це необхідно, відступити від основних принципів і процедур Стандартів завдань для ефективнішого досягнення мети завдання. У випадку виникнення такої ситуації професійний бухгалтер має бути готовим обґрунтувати зроблений відступ.

Крім цього РМСАНВ розробляє і видає Положення з міжнародної практики аудиту (ПМПА) з метою надання рекомендацій та практичної допомоги професійним бухгалтерам це впровадженні МСА та сприяння належній практиці. В перспективі РМСАНА передбачено розробку та видачу Положень з Міжнародної практики завдань з огляду (ПМПЗО), Положень з міжнародної практики завдань з надання впевненості (ПМПЗНВ), Положень з міжнародної практики супутніх послуг (ПМПСП) з метою надання рекомендацій та

практичної допомоги професійним бухгалтерам при впровадженні МСЗО, МСЗНВ та МССП.

Професійні бухгалтери повинні знати та користуватися Положеннями з практики, що застосовуються при виконанні окремого завдання. Професійний бухгалтер, який не враховує та не використовує рекомендації відповідного Положення з практики, має бути готовим пояснити, як він працював у відповідності до основних принципів та процедур стандартів завдань РМСАНВ, що пояснюються у відповідному Положенні з практики.

Таким чином, стандартизація аудиту у міжнародному масштабі спрямована на надання допомоги аудиторам всіх типів організацій, де б вони не працювали.